

kon krijgen. Drees antwoordde dat Schermerhorn en hij wisten dat hun eigen namen waren genoemd – hoe konden zij dan advies geven? In de middag voerde de koningin met elk van beiden een lang gesprek, eerst met Drees. In dat gesprek noemde Drees ir. J. A. Ringers (in '40 algemeen gemachtigde voor de wederopbouw) die pas uit een Duits concentratiekamp was teruggekeerd, en de minister van buitenlandse zaken, van Kleffens, als mogelijke formateurs, 'tot', zo stelde Drees korte tijd later op schrift,

'de koningin plotseling vroeg of ik het mogelijk achtte dat Schermerhorn en ik *samen* een opdracht aanvaardden, wat ik bevestigend beantwoordde. De koningin scheen positief opgelucht. Zij had haar verantwoordelijkheid sterk gevoeld ... Schermerhorn beaamde blijkbaar tegenover de koningin wat ik had gezegd. Toen hij en ik samen waren, zei hij: 'Wij hebben dan twee voorzitters van de ministerraad.' Ik van mijn kant: 'Dat kan niet. Ik aanvaard dat jij voorzitter wordt en ik ondervoorzitter.'¹

Van de zijde van Drees was dat een geenszins impulsieve maar juist weloverwogen beslissing. 'Mijn motieven waren o.a. mijn zwakke gezondheid' (zijn maag gaf hem vaak last), 'mijn bezwaren om eventuele annexatieplannen te verdedigen (wat ik 's ochtends ook aan de koningin had gezegd), mijn overtuiging dat het niet-opnemen van prof. dr. J. E. de Quay' (Drees wenste tot het nieuwe kabinet geen lid van het vroegere Driemanschap van de Nederlandse Unie toe te laten) 'en het waarschijnlijke uitvallen van de andere zittende RK-ministers' (naast Beel nog drie anderen) 'toch al in het Zuiden veel bezwaar zou ontmoeten en dat Schermerhorn' (deze had in de Brabantse gijzelaarskampen tal van voraanstaande katholieken uit het Zuiden ontmoet) 'daar veel aannemelijker zou zijn dan ik.'²

De kogel was door de kerk: Schermerhorn en Drees zouden samen een 'nationaal kabinet van herstel en vernieuwing' formeren en Schermerhorn zou de nieuwe minister-president zijn.

★

De levensloop en de persoon van Drees schetsten wij in deel 7³ en daar zouden wij nu slechts aan willen toevoegen dat er in de Nederlandse

¹ W. Drees: 'Aantekeningen voorjaar 1945', p. 31–32. ² A.v., p. 32. ³ Nl. in de paragraaf 'Vaderlands Comité' van hoofdstuk 9.